

GÖTEBORGS
UNIVERSITETSBIBLIOTEK

ANALYS

FORSKNINGSBIBLIOTEKENS UTVECKLING NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT

Håkan Carlsson, Göteborgs universitetsbibliotek

Sammanfattning

Denna rapport har sammanställts som en del i arbetet med att ta fram ett förslag till nytt uppdrag för Göteborgs universitetsbibliotek.

Efter att de tidigare fristående universitetsbiblioteken har inlemmats i universiteten, så har de kommit närmare lärosätenas kärnverksamhet. Med större studentkullar och den tekniska utvecklingen har informationsförsörjningen utvidgats till att bli mer användarfokuserad med ny verksamhet inom digitala tjänster, pedagogisk verksamhet, lärmiljöer, publiceringsstöd och olika former av samverkan. Detta är en utveckling som väntas fortsätta och som återspeglas i andra biblioteks uppdragsbeskrivningar.

1. Bakgrund

Detta dokument har som mål att kort samla en bild av den nationella och internationella forskningsbiblioteksutvecklingen. Analysen ska kunna ligga till grund för överväganden och ställningstaganden i arbetet med att ta fram ett nytt uppdrag för Göteborgs universitetsbibliotek. Redogörelsen tar avstamp i bibliotekens historiska bakgrund för att sedan diskutera dagens bibliotekstjänster och framtida trender.

1.1. Forskningsbibliotekens utveckling i stora drag

Uppsala UB var Sveriges första forskningsbibliotek och grundades 1620 (Ottervik and Möhlenbrock 1973: 22). De tidiga biblioteken var boksamlingar och verksamheten gick i stort ut på att samla intressant material (Kaufman 2005; Hammer 1981). Samlingarna, som hade en museal karaktär, saknade cirkulation och materialet fick läsas på plats (Lerner 2009: 113). De fåtaliga användarna var forskare eller lärare från närliggande lärosäten eller kyrkan.

Biblioteken var till en början fristående från lärosätena och tog emot bidrag från olika håll. Göteborgs universitetsbibliotek startades 1861 som Göteborgs musei bibliotek (Ottervik and Möhlenbrock 1973: 25). Boksamlingen växte genom donationer och depositioner av olika slag. I samband med bildandet av högskolan utvidgades biblioteket till att även vara högskolans bibliotek och en gemensam fristående organisation, Göteborgs stadsbibliotek, bildades. Biblioteket var kommunalt verk och blev 1961 en del av universitetet och förstatligat. Biblioteken finansierades med ett nationellt biblioteksanslag, som till en början var begränsat, men vilket utvidgades efter kriget (Borg et al. 2010; Hammer 1981: 3).

Efter integreringen med högskolorna har biblioteken verksamhetsmässigt och organisatoriskt närmat sig lärosätenas kärnverksamhet (Thomas 2014: 11) och biblioteket har blivit mer av en regional och lokal angelägenhet (Karlsson et al. 2003).

1.2. Anledningar till förändringar

Biblioteken har förändrats starkt sedan mitten på 1900-talet. Universitetens växande studentkullar och växande utbud av ämnen och fakulteter, och därmed publikationer, har påverkat verksamheten (Thomas 2014: 15; Lidman 2008: 2; Hammer 1981: 1). Den tekniska utvecklingen har förändrat och förenklat tillgången till information (Borg et al. 2010) och därmed förändrat användarnas krav på biblioteket (ACRL 2012; Schmidt, Pohjola-Ahlin och Haglund 2008). Ekonomins svängningar har periodvist skapat behov av rationaliseringar och effektivisering (Nelke 2011).

Idag står biblioteken på flera ben. Informationsförsörjningen är fortfarande en huvuduppgift, men har kompletterats med bland annat lärmiljöer, publiceringsverksamhet och publiceringsstöd (Karlsson et al. 2003). Fokus på samlingsbyggande och bevarande har förflyttats till ett mer användarorienterat förhållningssätt och biblioteken har, i takt med att medielandskapet förändrats, anpassat sin

verksamhet (Borg et al. 2010). Detta återspeglas inte minst i bibliotekens interna organisationer där tidigare avdelningar för förvärv och katalogisering idag kompletterats med kundservice- och utbildningsteam.

1.3. Forskningsbibliotekens lagstadgade uppdrag

Den nya bibliotekslagen samlar ett antal uppdrag till det allmänna biblioteksväsendet, dit forskningsbiblioteken hör (Bibliotekslagen (2013:801)):

2 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

...

4 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat

genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

...

12 § Det ska finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Dessa bibliotek ska svara för biblioteksverksamhet inom de områden som anknyter till utbildning och forskning vid universitetet eller högskolan.

...

14 § I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

15 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till varandras förfogande.

Högskolebiblioteken ska alltså ansvara för biblioteksverksamhet inom områden som anknyter till universitetets kärnverksamhet. Samtidigt delar högskolebiblioteken uppdrag med andra allmänna bibliotek i att främja intresse för bildning, speciellt uppmärksamma minoriteter och personer med behov av lässtöd samt samverka med andra bibliotek. Både i bibliotekslagen och i högskoleförordningen trycker lagstiftaren på att forskningsbiblioteken ska ställa sin litteratur till andra högskolebibliotek och andra biblioteks förfogande (Högskoleförordningen (1993:100)). Fjärrlån är alltså en betydande verksamhet vid universitetsbiblioteket.

2. Huvudsakliga verksamhetsområden

Göteborgs universitetsbiblioteks verksamhet har många likheter med andra större universitetsbibliotek nationellt och internationellt. I detta avsnitt lyfter vi fram och skärskådar några huvudsakliga verksamhetsområden.

2.1. Informationsförsörjning

Uppdraget att anskaffa, förvara och förmedla litteratur har länge varit en grundläggande del i bibliotekets verksamhet (Hammer 1981: 1). Förvärv/införskaffande av material var en naturlig del av de tidiga biblioteken. Man förvärvade aktivt, tog emot donationer och bytte sig till material med andra forskningsbibliotek runt om i Europa. Redan på 1600-talet infördes pliktleveranser av svenskt tryck till de stora biblioteken och sedan 1950 (egentligen 1921) ska även Göteborgs universitetsbibliotek ta emot pliktmaterial (Ottervik and Möhlenbrock 1973: 46). Numera förvärvas material på en mängd olika sätt vid Göteborgs universitetsbibliotek. Vissa donationer och byten tas fortfarande emot och knappt hälften av katalogiserat material är gåvor av skilda slag. Till det kommer material som aktivt förvärvats av ämnesansvariga bibliotekarier och olika former av användarstyrt förvärv, där inköpsförslag och mer automatiserade system ingår (ACRL 2012).

Mediemängden är ständigt ökande. Idag är bokpublicering den huvudsakliga publikationsformen inom den humanistiska forskningen medan artikel- och tidskriftspublicering gäller primärt inom medicin och naturvetenskap. En förskjutning sker fortsatt mot mer artikelform.

Tillgängliggörande och användning av bibliotekets material är ett huvudsakligt mål och stora delar av samlingen kan idag lånas och läsas utanför biblioteket. Det mesta kan också lånas ut till andra bibliotek. (Hammer 1981: 11) Samtidigt är bevarandeuppdraget inte oviktigt (Kaufman 2005). Kungliga biblioteket och Lunds universitetsbibliotek har särskilda bevarandeuppdrag i relation till pliktleveranserna. Göteborgs universitetsbibliotek tar, i likhet med andra stora universitetsbibliotek, ett ansvar för att bevara regionalt material. Det gäller t ex pliktleveranser, manuskript och handskrifter med anknytning till Västsverige. För handskriftsmaterialet är bevarandeuppdraget minst lika viktigt som arbetet med tillgängliggörande.

2.2. Elektroniska medier och digitala tjänster

Under 1970-talet togs de första stegen i den digitala förändring som varit så betydande för bibliotekets utveckling de senaste decennierna (Karlsson et al. 2003; Brophy 2005: 208). Det första stora språnget var digitaliseringen av bibliotekets katalog (Thomas 2014; Lidman 2008: 17). Man tog ett nationellt initiativ till att skapa en gemensam digital katalog och LIBRIS-databasen var född (Hammer 1981: 14). Digitaliseringen av katalogen med efterföljande effektiviseringar av bokhanteringen har senare visat sig vara en förutsättning för bibliotekens möjligheter att möta större användargrupper och nya användarkrav.

I nästa steg digitaliserades de bibliografiska indexen, vilket följdes av det stora steget då den tidskriftsburna primärinformationen fick en elektronisk distribution i slutet av 1990-talet (Lidman 2008: 41). Förändringarna innebar att biblioteksservicen flyttade närmare användaren och mycket av bibliotekstjänsterna kan nu skötas från en dator. Den betydde också att bibliotekens kompetens behövde öka inom IT-utveckling och systemadministration.

På baksidan var den elektroniska revolutionen långsammare. Detta gör till exempel att humanistiska forskare och studenter fortfarande erbjuds och begagnar sig huvudsakligen av tryckt litteratur medan medicinare och naturvetare kan klara det mesta litteratursökandet elektroniskt. Resultatet blir ett hybridbibliotek (Brophy 2005: 50; Karlsson et al. 2003), som vi lär behöva leva med en bra tid framåt.

En betydande del i arbetet mot det kompletta digitala biblioteket är digitaliseringsverksamheten (Borg et al. 2010). Idag sker digitalisering av tidigare tryckt material både på förlag och på forskningsbiblioteken. Arbetet är tidsödande, men en viktig del i både tillgängliggörande och bevarande (ACRL 2012).

2.3. Pedagogiskt ansvar

Med det ökande studentantalet fick biblioteken också ett större uppdrag i att hjälpa de nya användarna med informationssökning (Hagerlid 1996). Efterhand upptäckte man att det bästa sättet att hantera situationen var att erbjuda speciella tillfällen för studenternas undervisning (Lidman 2008: 18, 28, 97; Stoffle, Guskin och Boisse 1984). I början av 1990-talet pekade en utredning på bibliotekens ansvar som pedagogisk resurs (Gellerstam et al. 1991), en utveckling som tydligt ökade synligheten för biblioteket hos studenterna (Nelke 2011).

Genom Bologna-processen och med den nya högskolelagen 2009 poängterades lärandemålet att kunna söka och värdera information (Karlsson et al. 2003; Högskolelagen (1992:1434)), vilket ökade efterfrågan på biblioteksundervisning. En utveckling som har gått hand i hand med att studenterna också fått mer eget ansvar att själva interagera med litteraturen (Borg et al. 2010; ACRL 2014).

Bibliotekens undervisningsverksamhet är fortsatt under utveckling (Borg et al. 2010). Undervisningen anpassas också till nya undervisningsformer och distansutbildning (ACRL 2012; Brophy 2005: 211). Det livslånga lärandet skapar också behov av en mer flexibel biblioteksverksamhet (Brophy 2005: 213).

2.4. Lärmiljöer

En annan del i studenternas närmande till biblioteket är att biblioteket blivit en del av studenternas lärmiljö (Hagerlid 1996). Biblioteket möter både behovet av den service som finns i de fysiska biblioteken och behov av fler studentarbetsplatser (Borg et al. 2010). Detta gäller såväl för enskilda studier och för arbete i grupp. Eftersom utvecklingen skapat ett högt tryck på studentarbetsplatser, så har dessa blivit en prioriterad del i bibliotekets fysiska omvandling från en mer samlingsfokuserad historia. Biblioteksmiljön tillför något unikt (Thomas 2014: 72).

Arbetet med bibliotekets lärmiljöer utvecklas starkt på flera sätt. I koncepten ”information commons” och ”learning commons” samlas en mängd utbildningsnära tjänster i det fysiska biblioteket, där studenterna ofta finns utanför schemalagd tid (Turner, Welch och Reynolds 2013).

I Sverige har flera bibliotek samlat studentnära tjänster under konceptet learning resource centers (LRC) (Sundberg 2008). I biblioteksmiljön samsas då den vanliga biblioteksservicen med studenternas IT-stöd, språkhandledning osv. I dessa centra finns också bibliotekens lagstadgade stöd till studenter med läshinder.

2.5. Publicering och publikationsanalys

I den tekniska övergången till mer digitalt tidskriftsmaterial noterade biblioteken tidigt ökande prenumerationskostnader. Det fanns också annan kritik mot publiceringssystemet i stort (Karlsson et al. 2003). Detta drev på en rörelse inriktad mot att skapa fri tillgänglighet, Open Access, till vetenskapligt material (Karlsson et al. 2003; Borg et al. 2010). Rörelsen stöddes av högskoleförbund och finansärer, som såg fördelarna med att skapa fri tillgänglighet till forskningsresultat (Max-Planck-Gesellschaft 2003). Idag kräver alla stora svenska finansärer att resultat från deras finansiering publiceras fritt tillgängligt.

Utvecklingen har ställt nya krav på biblioteken att komplettera ett tidigare publiceringsstöd för tryck med kompetens inom vetenskaplig kommunikation, upphovsrätt och elektronisk publicering (Borg et al. 2010). Utvecklingen på publicerings- och öppenhetsområdet är fortfarande stark (ACRL 2012). Detta gäller inte minst inom öppet tillgängliggörande och bevarande av publikationsrelaterad forskningsdata (ACRL 2014).

Samtidigt upplever lärosätena en ökad konkurrenssituation (Nelke 2011). Publikationsregistrering, med mål att visa upp lärosätets produktion och som publiceringsincitament, fördes under början av 2000-talet till biblioteken. De registrerade publikationerna blev också underlag för bibliometriska studier

(Carlsson 2009). Senast i bibliometriutvecklingen är altmetrin, som även fångar upp vetenskaplig produktion i sociala medier (ACRL 2014).

Bibliotekens forskarstöd utvecklas också generellt för att bättre anpassas till de nya medieformerna (Brown and Swan 2007; Aspengren 2015; Lidman 2008: 31). Tjänsterna bör komma närmare forskarna geografiskt och det finns också en rörelse för att bibliotekarierna ska ta direkt del i vissa forskningsprojekt. Detta bidrar till bibliotekets fortsatta integration med lärosätet (Nelke 2011).

2.6. Samverkan med allmänheten

Som en del i det allmänna biblioteksväsendet är bibliotekets relation med allmänheten en naturlig del, vilket bidrar till lärosätets uppgift att samverka med det omkringliggande samhället (Nelke 2011). Detta gäller inte minst bibliotekets uppdrag att främja bildning och litteraturens ställning. Göteborgs universitetsbiblioteks service till allmänheten och utställningsverksamhet är en del i att svara upp mot detta uppdrag. Det finns också en utveckling mot arenaverksamhet på flera håll (Inobi 2013) och samverkansuppgiften är central i flera forskningsbiblioteks strategiska planer.

2.7. Samverkan med andra forskningsbibliotek nationellt och internationellt

Bibliotekssamarbete har varit en viktig del för litteraturförsörjningen och biblioteksutvecklingen i Sverige (Lidman 2008: 105; Thomas 2014: 79). Samarbetet tar sig olika former och görs både bilateralt och inom stora samarbetsorgan. Internationellt kan nämnas International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) och Association of European Research Libraries (Liber). Nationellt samordnar Kungliga biblioteket (KB) numera hela det allmänna biblioteksväsendet och inom högskoleförbundet (SUHF) finns Forum för bibliotekschefer. Samarbetsverksamheten är en viktig del för att säkra en konkurrenskraftig biblioteksverksamhet med internationell standard även i framtiden. Röster har gjort gällande att bibliotekets samverkan och utveckling kan hämmas av deras närmande till sina uppdragsgivare (Thomas 2014: 79).

3. Aktuella trender

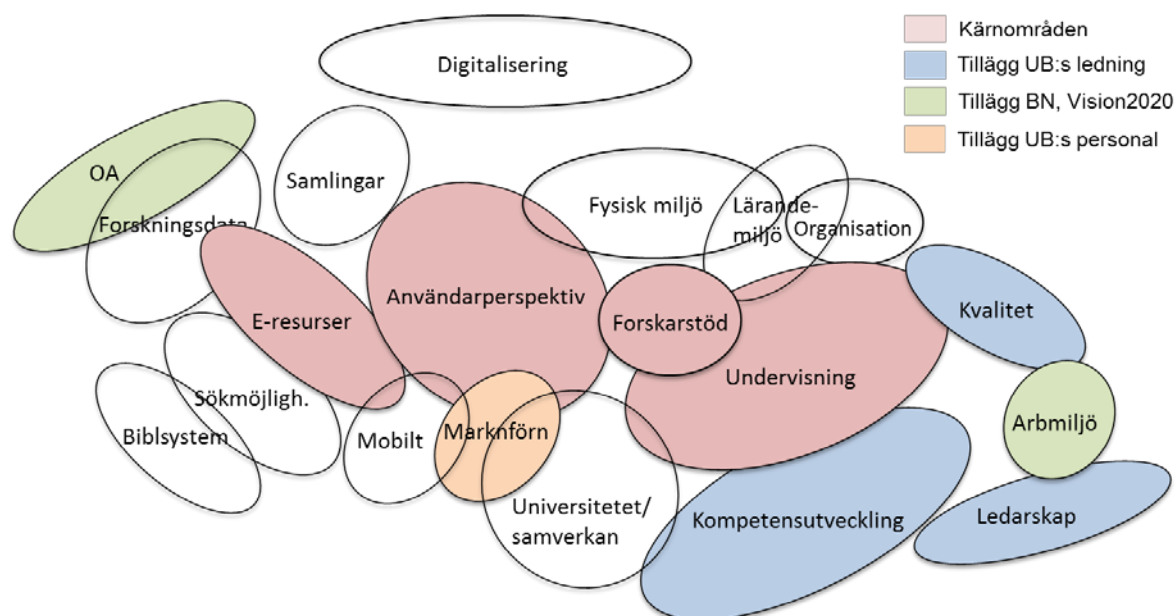
I ett beslut om framtida uppdrag är det värdefullt att även titta på aktuella trender i biblioteksvärlden (ACRL 2014; IFLA 2013; Johnson et al. 2014). Association of College and Research Libraries (ACRL) har genom sin Research Planning and Review Committee de senaste åren publicerat trendspaningar (ACRL 2014, 2012, 2010). En summering återfinns i tabell 1. En stark trend de senaste åren är bevarande och tillgängliggörande av forskningsdata och att man fortsatt stärker relationen till sitt lärosäte.

I en annan lokal trendspaning (Fig. 1) som var en del av bibliotekets strategiska process 2011 lyftes liknande områden fram (Carlsson 2014).

Flera uppmärksammar nya kompetenskrav och behovet av kompetensutveckling för bibliotekets personal (ACRL 2012; Nelke 2011; Borg et al. 2010). År 2010 spåddes att biblioteket framöver skulle ha mer verksamhet inom undervisning, e-media, licenser, publicering, lässtöd, marknadsföring, självhjälpsfunktioner, livslångt lärande, omvärldsbevakning, 24h-service, utvärdering samt deltagande i forskningsprojekt, samtidigt som fjärrlån, sökuppdrag och tryckt material spåddes minska (Borg et al. 2010). Denna utveckling verkar fortsätta.

Tabell 1 Huvudsakliga forskningsbibliotekstrender 2010, 2012 samt 2014 enligt Association of College and Research Libraries (ACRL), Research Planning and Review Committee.

ACRL 2010	ACRL 2012	ACRL 2014
Biblioteksrummet förändras		
Det virtuella biblioteket växer		
Digitalisering av unika samlingar		
Ny teknik och omvärld skapar nya kompetenskrav	Ny teknik och omvärld skapar nya kompetenskrav	
Nya ekonomiska förutsättningar		
Patron Driven Acquisition (PDA)	Patron Driven Acquisition (PDA)	
Tillväxt av mobila plattformar	Mobila plattformar	Plattformneutrala tjänster
Vetenskaplig kommunikation	Vetenskaplig kommunikation	Open Access och Open Education
Ökade utvärderingskrav	Bättre kommunicera bibliotekets värde	Bättre kommunicera bibliotekets värde
Ökat samarbete stärker kopplingen till lärosätet		Ökat samarbete stärker kopplingen till lärosätet
	Bevarande av forskningsdata	Forskningsdata - nya initiativ och samarbeten
	Digitalt bevarande	
	Informationsteknologin driver utvecklingen	
	Nya användarkrav	
	Tjänster för distansutbildning	
		Altmetri
		Digital humaniora
		Kompetensanpassad inläring
		Lärandemålsfokuserad undervisning

Figur 1 Trendkarta från den strategiska processen vid Göteborgs universitetsbibliotek 2011. Läget och överlappet beskriver områdenas relation. Storleken relaterar till antalet funna trender inom respektive grupp.

4. Struktur på uppdrag

Som en avslutande del i denna omvärldsbevakning tittar vi närmare på andra forskningsbiblioteks uppdrag. Uppdragen har olika karaktär och angreppssätt. Fokus kan till exempel läggas på levererade tjänster, levererat resultat eller vara mer förutsättningsfokuserade mot t.ex. kompetens (Brophy 2005: 48).

Man har tidigare uppmärksammat att ganska många bibliotek saknar formellt uppdrag (Borg et al. 2010). De som har uppdrag har ofta återkommande innehåll. I en analys från 2011 gjordes en uppräknings av uppdrag till forskningsbibliotek (Nelke 2011):

- att svara för lärosätets informationsförsörjning,
- att vara kunskaps- och informationsförmedlare,
- att tillhandahålla samlingar av tryckt och digitaliserat material, att utveckla och stödja studenters, lärares, forskares samt övrig personals informationskompetens,
- att vara en pedagogisk resurs,
- att delta i forskning och utbildning genom informationssökning, användarutbildning och annan bibliografisk och biblioteksteknisk service,
- att delta i arbetet kring strategiska informationsfrågor,
- att delta i nationell och internationell samverkan/nätverk,
- att ansvara för bibliometriska analyser och utveckling av bibliometrin,
- att svara för förlag och vetenskaplig publicering samt
- att erbjuda en funktionell och kreativ arbets- och studiemiljö.

För att komplettera denna lista hämtade vi under sommaren in uppdrag genom mail till bibliotekschefer och besök på bibliotekens hemsidor. Resultatet blev uttalade uppdragsdokument från nio svenska lärosäten och ett axplock nordiska och internationella. De mottagna uppdragen analyserades närmare. De allra flesta uppdragen har ett tjänstefokus, som verkar vara ett naturligt sätt att beskriva bibliotekens verksamhet på. I tabell 2 finns de områden som nämndes av mer än en uppdragsgivare.

Tabell 2 Omnämnda uppdragsområden i ett urval uppdragsdokument för forskningsbibliotek.

	Summa	varav Sverige
Informationsförsörjning	20	9
Undervisning	10	9
Lärmiljö	6	6
Publicering	6	4
Stödja lärosätet	9	2
Bevarande av unikt material	7	2
Mötesplats	2	2
Lärcenter	2	2
Tillgänglighet	2	2
Samverkan	7	1
Utvecklingsarbete	5	1

Litteraturlista

- ACRL. 2010. "2010 top ten trends in academic libraries - A review of the current literature." i *College & Research Libraries News*, 286-92. ACRL.
- . 2012. "2012 top ten trends in academic libraries - A review of the trends and issues affecting academic libraries in higher education." i *College & Research Libraries News*, 311-20. ACRL
- . 2014. "Top trends in academic libraries - A review of the trends and issues affecting academic libraries in higher education." i *College & Research Libraries News*, 294-03. ACRL.
- Aspengren, Sara. 2015. "Projekt förnyat forskarstöd - Kartlägningsrapport." Göteborg: Göteborgs universitetsbibliotek.
- Bibliotekslagen (2013:801). Sverige: riksdagen.se.
- Borg, Martin, Tomas Lundén, Henrik Åslund och Anna Kåring Wagman. 2010. "Universitets- och högskolebibliotek - nu och i framtiden." Stockholm: Svensk Biblioteks förening.
- Brophy, Peter. 2005. *The Academic Library* (Facet Publishing: London).
- Brown, Sheridan och Swan, Alma. 2007. "Researcher's Use of Academic Libraries and their Services." In, 70. UK: Research Information Network Consortium of Academic Libraries in the British Isles.
- Carlsson, Håkan. 2009. 'Allocation of Research Funds Using Bibliometric Indicators – Asset and Challenge to Swedish Higher Education Sector', *Infotrend*, 64: 82-88.
- . 2014. "Library Assessment and Quality Assurance - Creating a Staff-Driven and User-Focused Development Process " i *Library Assessment Conference*. Seattle: Association of Research Libraries.
- Gellerstam, Göran, Elisabeth Andersson, Sigbrit Franke-Wikberg, Magnus Hägg, Gunnar Lager, David Lewis, Barbro Svenner och Anders Tengstrand. 1991. "En kreativ studiemiljö - Högskolebiblioteket som pedagogisk resurs." Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Hagerlid, Jan. 1996. "Studenternas bibliotek - slutrapport." Stockholm: Kungliga biblioteket.
- Hammer, Charlotte. 1981. *De svenska forskningsbibliotekens utveckling efter 1945* (Högskolan i Borås: Borås).
- Högskoleförordningen (1993:100). Sverige: riksdagen.se.
- Högskolelagen (1992:1434). Sverige: riksdagen.se.
- IFLA. 2013. "Surfa på vågen eller hamna i bakvattnet?" The Hague: IFLA.
- Inobi. 2013. "Omvärldsanalys - Projekt Campus Näckrosen, Framtidens bibliotek."
- Johnson, L., S. Adams Becker, V. Estrada och A. Freeman. 2014. "NMC Horizon Report: 2014 Library Edition." Austin, Texas: The New Media Consortium.
- Karlsson, Curt, Lars Bjornshauge, Elisabet Andersson, Jan Hagerlid och Per Olsson. 2003. "Vägar till kunskap - behov av en gemensam strategisk nyorientering för högskolorna och deras bibliotek." Stockholm: SUHF.
- Kaufman, Paula. 2005. "Role and Mission of Academic Libraries: Present and Future." i *Japan Association of Private University Libraries Symposium*. Kansai University, Japan.
- Lerner, Fred. 2009. *The Story of Libraries* (Continuum books: New York).
- Lidman, Tomas. 2008. *Scientific Libraries Past development and future changes* (Chandros Publishing: Oxford, England).
- Max-Planck-Gesellschaft. 2003. 'Berlin-deklarationen'. <http://openaccess.mpg.de/Berlin-Declaration>.
- Nelke, Margareta. 2011. "Universitets- och högskolebibliotek i förändring - omvärldsanalys och framtidsscenarioer." In, 62. Stockholm: Sveriges Biblioteks förening.
- Ottervik, Gösta och Sigurd Möhlenbrock. 1973. *Svenska bibliotek - Historia Organisation Funktion* (Bibliotekstjänst: Lund).
- Schmidt, Henrik, Saga Pohjola-Ahlin och Lotta Haglund. 2008. "Paradigmskifte eller akademisk panik?"
- Stoffle, Carla J, Alan E Guskin och Joseph A Boisse. 1984. 'Teaching, research, and service: The academic library's role', *New Directions for Teaching and Learning*, 1984: 3-14.

- Sundberg, Linda. 2008. 'Learning Resource Center (LRC) - en bibliotekstrend?', examensarbete, Högskolan i Borås.
- Thomas, Barbro. 2014. "Vetenskapen och biblioteken - en översikt av Sveriges universitets- och högskolebibliotek.", 97. Stockholm: Svensk biblioteksförening.
- Turner, Arlee, Bernadette Welch och Sue Reynolds. 2013. 'Learning Spaces in Academic Libraries – A Review of the Evolving Trends', *Australian Academic & Research Libraries*, 44: 226-34.